

nødsaget til at gøre et Par Bemærkninger. Saa vidt jeg forstod det ærede Medlems Foredrag, ønskede han, at man i alt væsentligt skulde blive ved en Ordning, hvorved man lod denne Sag bero hos Borgerne selv uden Statens Indgriben og i visse Maader ogsaa uden Kommunernes Indgriben. Det er imidlertid muligt, at jeg ikke har forstaaet ham ganske rigtig; jeg synes ikke, hans Udtalelser paa dette Punkt vare saa ganske klare. Han kom imidlertid med en faktisk Oplysning, som han sagde skulde skrive sig fra de Damer og Herrer, som staa i Spidsen for Foreningen til Friskolebørns Bespising her i Kjøbenhavn, og som gik ud paa, at Foreningen var i Stand til under de samme Forudsætninger, som vare til Stede de foregaaende Aar, at fortsætte sin Virksomhed. Dette staa i bestemt Modstrid med, hvad jeg mener at vide, idet det offentlig er blevet fremsat, at denne Forening ikke kan fortsætte sin Virksomhed, medmindre den er sikker paa, at det Beløb, som Kjøbenhavns Kommune tidligere har ydet den, for det kommende Aar fordobles. Det er ganske bestemt fremsat offentlig, jeg tror at vide, at det ogsaa er i Overensstemmelse med de virkelige Forhold, og at dette er saaledes, er i Virkeligheden ikke saa underligt. Naar den private Velgørelighed gennem en Række af Aar har beskæftiget sig med en Opgave, og denne Opgave falder i naturligt Traad med, hvad der er Trang til i Samfundslivet, vil man komme til et Punkt, hvor den private Velgørelighed og de, der særlig have taget denne Tanke op, enten blive trætte eller ogsaa sige: Nu synes vi, at vi have bragt denne Sag saa langt frem, at Samfundet som saadant bør overtage den; vi have nu Lyst til at kaste os over andre Opgaver. Det er nemlig det uheldige, at man bygger en meget betydelig og vigtig Samfundssag paa privat Initiativ og privat Udholdenhed. Jeg har følt mig forpligtet til at sige dette, for at det ikke skulde komme til at staa, som om Forholdet virkelig var, at denne store Forening, der har gjort meget godt, det erkender jeg, og sikkert ogsaa vil gøre, hvad den kan i Fremtiden, meget godt kan klare sig, naar dog det modsatte er Tilfældet, at den selv siger, at den ikke kan klare sig. — Jeg maa maaske endnu gøre et Par Bemærkninger. Det ærede Medlem brugte et Udtryk, som jeg syntes var meget slemt, og som jeg i alt Fald ikke gerne hører, at han bruger over for mig og mine Meningsfæller, nemlig det, at vi have stillet vort Forslag for at snigløbe de private Skoler,

at vi vilde snigløbe Friskolerne ved dette Forslag, hvis vi ikke vilde give ogsaa de private Skoler Adgang til Bespising. Jeg synes ikke, at det er noget godt Argument at bruge i denne Sag, da det er notorisk, at Friskolen bliver mindre og mindre betydningsfuld her i Kjøbenhavn; her viser det sig, at den offentlige Skole — og heldigvis, siger jeg — efterhaanden bliver saa god, at den er i Stand til med Held at konkurrere med Friskolen. Derved bliver der færre og færre Børn, der søge Friskolen, og jeg synes egentlig ikke, at det er noget, som er slemt, thi naar man har Interesse af, at der virkelig bibringes vor Ungdom god Oplysning og god Opdragelse, maa man kun være glad ved, at de offentlige Skoler blive saadanne, at Trangen til Friskoler bliver mindre og mindre. Men i øvrigt tror jeg at vide af praktisk Erfaring, at Friskolerne, særlig paa Landet og ogsaa her i Kjøbenhavn, ere Skoler, som mere velhavende Folks Børn søge, og hvor den samme Trang til at faa en Bespising for Skolebørnene ikke er til Stede.

Det ærede Medlem for Fredensborg (J. Hage) repræsenterer jo et Standpunkt, der er saa diametralt modsat det, jeg indtager, at man kan være ganske sikker paa, at hver Gang der bliver rørt ved denne Slags Spørgsmaal, kommer det ærede Medlem i Affekt og fortæller os om, hvorledes han og hans ovre paa hans Side ser paa Sagen, og fortæller os om, hvorledes vi ville ødelægge Forældrekærligheden, Initiativet, Friheden og Ansvarret o. s. v. Det er uendelig let for det ærede Medlem at fortælle os dette, jeg forstaaer det saa udmærket godt, det ærede Medlem ser Samfundet ovenfra nedefter, det ærede Medlem lever i en Kreds, hvor man ikke kender til Savn og Nød, hvor Forældrene ikke behøve at nægte deres Børn god Mød, varme Klæder og en god Undervisning; og hvor de som en Følge deraf kunne være meget glade ved, at de faa Lov til at gøre med deres, hvad de ville, og tumle, saaledes som de have Lyst til, fordi de ikke have Trang til nogen Hjælp. Anderledes er det med os, som leve mellem den Befolkning, der ikke kan klare sig selv. Jeg vil sige, at heldigvis leve vi i disse Aar i en Periode, hvor det gaar nogenlunde, men det er ikke ret mange Aar siden, at Nøden var saa overvældende ikke alene her i Kjøbenhavn, men over hele Landet, at man ikke behøvede at gaa ret langt og ikke behøvede at bruge meget stærke Farver for at vise, hvorledes Tu-